

Економска политика

Кривотворење новца као основа савременог банкарства

Младен Бањац

понедељак, 16. новембар 2009.

Иако на први поглед делује сасвим лицемерно и обмањивачки, као део пропагандног рата са циљем да створи илузију како банке стварају некакву нову вредност (нема везе што уопште не плаћају ПДВ), термин „банкарски производ“ који се често може чути у медијима, нехотице открива право стање ствари. Банке заиста нешто производе, а то нешто је новац и то не било који, већ тзв. жирални, књишки или банкарски који доминира у новчаној маси. *Сваки кредит који подразумева безготовински трансфер новца, па и они за „подришку“ буџету, знајте да банке саме стварају и то дословно из ваздуха.* Исто важи и за готовинске кредите, ако је та готовина иницијално положена на неки текући или сличан пролазни рачун, што ћу појаснити мало касније.

Жирални новац који банке саме стварају „потезом пера“ или у модерно доба типкањем по тастатури, је специфичан по томе што није физички преносив и не можете га ставити у џеп, новчаник или коферче, јер нема супстанцу (представља пуку евиденцију или сведочанство о дугу на банковном рачуну), али је зато једнако ликвидан и тражен као да се ради о новчаницама и кованом новцу, јер људи наивно верују да средства која имају на текућем рачуну представљају други назив за готовину (њен еквивалент или огледало). Међутим, ништа није даље од истине. У реалности, они представљају засебне, различите врсте новца, које стоје раме уз раме чинећи заједно М1 агрегат – ликвидну новчану, тј. динарску масу. Овај агрегат је једини битан, остали имају само статистички значај, али банкарски више од свега воле овакве трикове и термилошке пометње да би могли неометано наставити са својим „бизнисом“, остављајући лаике и несигурне у убеђењу како су банкарство и економија нешто много компликовано.

Да би креирале ову посебну врсту новца, потпуно непознату широј јавности, комерцијалним банкама нису потребне никакве штампарске пресе, већ само право на вођење текућих и других пролазних рачуна правним и физичким лицима, чијом злоупотребом постижу исти ефекат – креирају свеж, додатни новац у виду кредита (дуга), који, да читава ствар буде гора, обично завршава у рукама крајњих потрошача. Пролазни рачуни су они рачуни са којих се врше текућа плаћања, тј. уплате и исплате у свакодневним трансакцијама. Управо су они кључ за разумевање читаве подвале, оне која банкарима омогућава да користећи своје дискреционо „право“, сами стварају новац „из ваздуха“ сваки пут када зајме паре. За банкарске, стварање новца и давање кредита су једна те иста операција, што ћу детаљно објаснити у наставку.

Постоје две основне „технике“ којима се банке служе како би креирале (практично кривотвориле) свеж новац. Прва се зове „монетизација активе“. Сама реч актива указује на неку имовину или потраживање, али оно што банке третирају као своју активу је пуки уговор о кредиту (ваш дуг, тј. потпис да ћете паре вратити у будућности), док монетизација означава ништа друго до штампање или електронско емитовање новца (кредита) из ваздуха. Клијент сав срећан добије робу, док паре обично ни не види јер оне „легну“ на рачун продавца, а ни на крај памети му није да је управо његов потпис креирао до тад непостојећи новац (кредит), који се свакодневно пушта у оптицај кроз потрошњу што константно генерише инфлацију.

Оно што банке раде је суштински идентично штампању новца од стране Централне банке, само што уместо државних обезвезница (као сведочанства о дугу) које потписује Влада, комерцијалне банке као „покриће“ узимају уговор о кредиту закључен између ње и клијента и што Централна банка може емитовати новчанице и ковани новац, док обичне банке „производе“ искључиво жирални новац на текућим и другим пролазним рачунима. У оба случаја цех ове гигантске преваре плаћају привреда и становништво. У случају када државу задужује корумпирана Влада као агент банкара, рачун се испостави и утера кроз порезе. Када кредите узимају директно физичка и правна лица, рекет се убира кроз камате на приватно емитован, кривотворен новац.

Други начин је тзв. мултипликација депозита која се често поистовећује са фракционим банкарством. Међутим, фракционо банкарство као термин једноставно значи да је приватним банкама допуштено да саме стварају жирални новац и да су у обавези да држе извесну минималну резерву у виду новчаница и кованог новца у односу на онај који саме креирају, тј. кривотворе на банковним рачунима. Ово је битно, јер јавност и последично клијенти банке мисле да су то једине врсте новца у оптицају, те када дођу на шалтер логично очекују да буду исплаћени оваквим опипљивим новцем. По узору на оно што су некада радили златари кривотворећи банкноте, данашње банке искуствено знају колико новчаница и кованог новца морају имати у резерви да би пред клијентима одржале илузију о ликвидности. Ово варира од земље до земље, зависно од тога колико се у једном друштву користи готовина. Ако оману у процени, онда се међусобно испомажу, па једна другој зајме готовину, што не бисте очекивали од оних који су (кобајаге) конкуренти. Ако ни то није довољно, у помоћ може да им прискочи Централна банка као нека врста „последњег уточишта“, јер само она има могућност да штампа кеш новац.

Како у пракси функционише ова „мултипликација депозита“? Било каква готовинска уплата на ваш текући рачун има за резултат да банка сада поседује физичку готовину, плус у исто време се стање на рачуну повећало за рецимо 1000 динара колика је била уплата. Е сад, иако те паре нису орочене, банка узима себи за право да их зајми неком другом клијенту, али притом „заборави“ да избрише стање на вашем текућем рачуну. Не само што је отуђила паре које није смела, она у исто време ради нешто много горе, ефективно креира дупли или додатни новац зависно од висине резерве коју примењује. Да би прикрила једно криминално дело и превару, она посеже за другим. Ако је резерва нпр. 10%, банка зајми 900 динара у кешу, плус оставља непромењено, тј. лажно стање на текућем рачуну за који је та готовина иницијално била везана. Значи, чим такне такву готовину (без обзира на износ), банка аутоматски кривотвори и ствара додатни (жирални) новац, што произизали из саме природе текућих и других пролазних рачуна.

Код орочених рачуна где су средства имобилисана, такоређи „умртвљена“ и ван оптицаја, тако нешто није могуће, па ни ови рачуни нису толико интересантни банкарима, јер не дозвољавају такве врсте злоупотреба. Дакле, као и у случају „монетизације активе“ и овде банка креира свеж жирални новац „из ничега“, с том разликом што сада врши конверзију готовинске уплате свог клијента у безготовинска средства плаћања (жирални или књишки новац), тако што његов кеш зајми неком другом клијенту, а стање на текућем рачуну оставља непромењеним. После када таква готовина уђе у оптицај и промени ко зна колико руку, па опет заврши у тој или некој другој банци, цео поступак се понавља, а новчана маса у оптицају расте. За банку је само битно да има довољно кеша да исплати текуће клијенте, тј. оне који тренутно имају потребу за готовином, што банке искуствено знају, тј. процењују. Све друге клијенте, када би истовремено нагрнули на шалтере захтевајући кеш новац, банка не би могла исплатити све и да хоће. Али то се крије од јавности, те се зато и каже да се банкарски систем базира „на поверењу“.

Пошто се са њих врше безготовинска плаћања, ови пролазни рачуни се у пракси понашају исто као и опипљиви новац, тј. кеш. Никакве разлике са аспекта ликвидности ту нема. И једно и друго представља медијум размене, нешто око чега се сви други „кољу“ и боре да би разменили своју робу и услуге, док банкарски за то време кривотворе паре и све мирно посматрају, гледајући како се река новца у виду камате слива сваког часа. Или ако се не слива, јер су ти исти банкарски све живо задужили, па затим обуставили или поштрили услове кредитирања намерно изазивајући неликвидност у друштву, онда банка има право да вам заплени имовину. Поштено, јел да? У извештајима тзв. Народне банке, конкретно у новчаним агрегатима, можете видети да овакав жирални (приватно емитован или кривотворен) новац чини главнину ликвидне динарске масе, око 65%. Да би мало замазали очи неупућеној јавности, банкарски користе израз трансферабилни депозити, што је само други назив за пролазне рачуне.

Иначе, постоји читав низ термина који се свесно користе од стране банкарства као параван за њихове криминалне активности. Креирање „депозита“ је један од њих. Депозит се не креира, то је оксиморон. Депозит може само да се положи у банку од стране њених клијената. Оно што банка креира је жирални новац на начин како је у тексту описано и који се користи као својеврсно оружје за

поробљавање било ког друштва које то дозволи. Обзиром на количину несвести, „здро за готово“ приступа, невероватне корупције у медијима и образовном систему, није ни чудо што тако нешто пролази већ деценијама, а понегде и вековима. Метод је толико ефикасан и изабљивачки, да ниједна окупациона војска не може ни да му „примирише“. Надајмо се да ће употреба интернета и ширење информација променити овакво стање и осветити људе. Најважније је дијагностиковати проблем, јер како се борити, ако не знаш прво ко ти је непријатељ и каквим прљавим триковима и лажима се служи?

Шта је решење за излазак из овакве ситуације једном за свагда? Србији је преко потребна монетарна реформа, смена и излазак пред лице правде свих који су у томе учествовали, посебно гувернера и ресорних министара. У пракси, то би значило промену досадашње улоге Централне банке која би сада уједно била и комерцијална банка приватним произвођачима и фирмама, за шта би директно одговарала изабраној Влади. Све то уз врло благе камате као вид обезбеђења и подстицаја да се паре употребе у продуктивне сврхе, при чему би се овако генерисани приходи користили уместо пореза за попуну буџета. Плус тога емитовала би некредитни новац за јавне пројекте типа: путеви, мостови, школе, болнице, станови, водовод, канализација, одлагање и рециклажа отпада, хидроелектране, системи за наводњавање и сл. Или варијанта да Скупштина овласти Управу за Трезор да ради то исто - емитује свеж новац у продуктивне сврхе и тако подмазује тренутно изгладнели и неликвидни привредни механизам. Упоредо са тим, уводи се 100% обавезна резерва на депозите по виђењу (пролазне рачуне), што ставља тачку на праксу кривотворења новца. Банке би тада почеле да раде оно што људи наивно верују да сада раде – зајме постојећи новац, тј. штедњу. Конкретно, за прикупљену штедњу банке би издавале сертификате о депозиту различите рочности и у складу са тим одобравале кредите. Све мимо тога би значило трајно одузимање дозволе за рад и повлачење кривичне одговорности.

Најбоље од свега јесте што је овакав систем веома лак за контролисање од стране (просвећене) јавности, јер постоје јасни индикатори да ли ствари теку у правом смеру. У њему је инфлација као системска појава немогућа и ту нема врдања од стране монетарних власти. Запосленост брзо расте до нивоа пуне упослености привреде у року од највише пар година, с тим да први ефекти морају бити јасно видљиви у току неколико месеци. Трошкови живота драстично опадају праћени смањењем или потпуним укидањем пореза, стандард расте муњевито. Јавни дуг се све више топи и нестаје заувек. У друштву влада благостање примерено знању, иновацијама и природним ресурсима којима је Србија хвала Богу пребогата. Никад више робови узурпаторима и паразитима који друштву зајме његов сопствени новац или га још горе не зајме, чиме паралишу привреду која пропада и дави се у неликвидности, ни крива ни дужна.

Корисна литература и линкови:

1. „Modern Money Mechanics“ у издању америчких Федералних резерви, страна 3, поднаслов „Who Creates Money?“ где банкарски сасвим отворено и дрско признају не само како кривотворе новац, већ и одакле та пракса потиче. http://www.bibliotecapleyades.net/archivos_pdf/money_mechanics.pdf
2. „Новац и банкарство“, проф. др. Јово Једнак, страна 40-42, где човек исто тако мртав-ладан износи и „објашњава“ како банке саме стварају новац који зајме. www.vps.ns.ac.yu/nastavnici/Materijal/mat310.ppt
3. Уџбеник „Финансије“ из 1996. у издању Financing Centra, на 2. години факултета у Суботици, главни и одговорни уредник проф. др. Војин Бјелица, иначе и сам банкар, где се на страни 62, у поднаслову „Стварање и поништавање новца“ дословце каже: „Кредитна активност банака омогућује да *банка ствара новац* на тај начин што монетизује своју активу. Најчешћи и најтипичнији случај креирања новца је када банка одобрава кредит неком од својих коминтената.“ И још додаје: „*Са гледишта функције креирања новца, није битно да ли се кредит одобрава у књигама или у готовом*“ (алал вера професоре, зато нам је привреда тако јака, а студенти и економисти пуни знања, моја прим.)

4. Тзв. кредитна мултипликација где предавач уопште не истиче нити прави разлику између пролазних и орочених рачуна, доводећи тако и себе и студенте у заблуду. Код орочених рачуна кредитна мултипликација није могућа, јер су такви рачуни имобилисани, а новац умртвљен и ван оптицаја. Са друге стране, свако дирање иницијално положене готовине са тзв. пролазних рачуна, аутоматски значи кривотворење и стварање додатног новца, што разноразни „стручњаци“ називају кредитном мултипликацијом или креирањем „депозита“. Аутор овог примера то уопште не примећује и ноншарлантно износи како се „понуда новца повећала“ или то како се „депозити не мењају“ иако је новац отуђен?! Што не би за промену мало размишљали, а не напамет препричавали банкарске подвале и мантре и тако тровали глупостима сваку наредну генерацију студената? www.isspm.org/stat/files/1180532948.doc

Донирајте НСПМ

[Почетна страна]

